

شماره : ۰۷۳۶-۰۷۳۶-۱۴۰۳-۲
تاریخ: ۱۴۰۳/۰۱/۲۱
پیوست: دارد

سازمان برنامه و بودجه کشور

جناب آقای دکتر نیازی، معاونت محترم تولیدی، فنی و زیربنایی

موضوع: درخواست اقدام عاجل برای ترمیم جدی حقوق مهندسان شاغل در شرکت‌های مهندس مشاور

با احترام، پیرو مکاتبات قبلی و جلسات مختلف، به‌ویژه جلسه اول نهاد تعامل در تاریخ ۱۴۰۲/۰۷/۰۴ با حضور جنابعالی، ریاست محترم سازمان و سایر معاونین و مدیران محترم آن سازمان و جلسات بعدی برگزار شده با جنابعالی و جناب آقای دکتر قانع‌فر و نیز اعضای محترم شورای عالی فنی، به استحضار می‌رساند؛ مهندسان مشاور، پیشران توسعه پایدار کشور و از ارکان اصلی در تحقق آرمان‌ها و شعار انقلاب (استقلال - آزادی - جمهوری اسلامی) با فراهم نمودن شرایط استقلال کشور در حوزه خدمات فنی و مهندسی می‌باشند. لیکن بنابر شرایط موجود، به‌ویژه بحران اقتصادی ناشی از تحریم‌های ظالمانه، مهندسان مشاور دچار بحران خروج منابع انسانی متخصص از حرفه و در بسیاری موارد خروج از کشور گردیده‌اند. از دلایل بروز این بی‌انگیزگی و تمایل شدید به مهاجرت از حرفه و یا کشور، می‌توان به موارد زیر اشاره نمود که مستلزم توجه و مذاقه ویژه سازمان محترم برنامه و بودجه کشور می‌باشد.

۱- نرخ حقوق ساعتی مهندسان شاغل در شرکت‌های مهندس مشاور بر اساس بخشنامه حق‌الزحمه نظارت سال ۱۴۰۲

مطابق با جدول بخشنامه شماره: ۱۴۰۲/۱۱۴۶۶۰ مورخ ۱۴۰۲/۰۳/۰۹ آن سازمان، برای طبقه شغلی (۱) و رتبه (۱) حداکثر بهای پایه واحد نظارت ۲،۱۱۹،۰۰۰ ریال و برای طبقه شغلی (۱) و رتبه (۵) حداقل بهای پایه واحد نظارت ۱،۲۸۲،۰۰۰ ریال در ساعت تعیین گردیده است. همان‌گونه که مستحضر می‌باشند میزان حداقل و حداکثر نرخ حقوق ساعتی عوامل مهندسان مشاور ناظر با اعمال ضریب بالاسری پروژه‌های عمرانی (۲/۶۲) به شرح زیر خواهد بود.

$$\text{ساعت/ریال} = \frac{۲,۱۱۹,۰۰۰}{۲/۶۲} = ۸۰۸,۷۷۹$$

$$\text{ساعت/ریال} = \frac{۱,۲۸۲,۰۰۰}{۲/۶۲} = ۴۸۹,۳۱۳$$

$$\text{ساعت/ریال} = \frac{۸۰۸,۷۷۹ + ۴۸۹,۳۱۳}{۲} = ۶۴۹,۰۴۶$$

ریال ۸۴۳,۷۶۰ = ۰,۴۶ × ۶۴۹ × ۱/۳ = متوسط نرخ حقوق ساعتی مهندسان ناظر پس از اعمال ضریب منطقه‌ای

ریال ۶۲۰,۰۰۰ = نرخ دلار آمریکا در بازار آزاد

$$\text{ساعت/دلار} = \frac{۸۴۳,۷۶۰}{۶۲۰,۰۰۰} = ۱/۳۶$$

۲- مهاجرت نیروهای انسانی متخصص به خارج از کشور

در جدول شماره یک (۱) متوسط نرخ حقوق ساعتی مهندسان شاغل در شرکت‌های مهندسی کشورهای مختلف درج شده است. بخشی از نیروهای انسانی متخصص شاغل در شرکت‌های مهندس مشاور ایرانی، برای کسب درآمد بیشتر حتی با سفر به کشورهای همسایه، به ترک کشور اقدام می‌نمایند. باتوجه به مفاد بند یک (۱) نامه حاضر، مشاهده می‌شود که متوسط نرخ حقوق ساعتی در کشورهای همسایه و کمتر توسعه یافته (مانند

عراق و آذربایجان) بین ۶ تا ۱۱ برابر متوسط حقوق ساعتی مهندسان ایرانی و در کشورهای در حال توسعه (مانند ترکیه و عربستان سعودی) متوسط حقوق ساعتی مهندسان در حدود ۱۵ تا ۱۷ برابر متوسط حقوق ساعتی مهندسان ایرانی می‌باشد.

لازم به توضیح است که این موضوع در مقایسه با کشورهای توسعه یافته (آمریکا، آلمان و فرانسه) مقادیر بسیار متفاوت تری و در حدود ۲۶ تا ۳۲ برابر را نشان می‌دهد که خود دلیلی اساسی برای تمایل به مهاجرت سرمایه‌های انسانی کشور به بازارهای خارجی گردیده است.

۳- تغییر شغل نیروهای انسانی متخصص در کشور

در جدول شماره دو (۲) متوسط نرخ حقوق ساعتی مشاغلی مانند؛ وکالت، روانکاو، تدریس خصوصی و رانندگی اسنپ درج شده است. با توجه به مفاد بند یک (۱) از نامه حاضر مشاهده می‌شود که متوسط حقوق ساعتی وکلا حدود ۶ برابر، متوسط حقوق ساعتی روانکاوان حدود ۶ برابر، متوسط حقوق ساعتی مدرسان خصوصی حدود ۷ برابر و متوسط حقوق ساعتی رانندگان اسنپ حدود ۲ برابر متوسط حقوق ساعتی مهندسان شاغل در شرکت‌های مهندس مشاور (مهندسان ناظر پروژه‌ها) است. این اختلاف حقوق‌ها منجر به تغییر شغل تعداد قابل توجهی از نیروهای انسانی متخصص از حرفه به سایر مشاغل (در حد توان و بضاعت ایشان) گردیده است.

۴- اقدام لازم و مورد انتظار از سازمان برنامه و بودجه کشور

باتوجه به موارد یاد شده در بندهای (۱) الی (۳) فوق، انتظار می‌رود تا سازمان برنامه و بودجه کشور با رویکردی مناسب و اقدامی عاجل، برای دوره کوتاه مدت و میان مدت، از خروج متخصصان ایرانی از کشور که در زمره اساسی‌ترین مولفه‌های توسعه در قرن حاضر به‌شمار می‌روند، چاره‌اندیشی نمایند. در این ارتباط، پیشنهادات زیر جهت استحضار و صدور اوامر مقتضی به عرض می‌رساند؛

۴-۱ اقدام کوتاه مدت:

در اقدام کوتاه مدت، برای تعیین حقوق عوامل نظارت در سال ۱۴۰۳، لازم است علاوه بر مفاد بخشنامه شماره ۲۷۶۷۱۶ مورخ ۱۴۰۲/۱۲/۲۹ شورای عالی کار در مورد تعیین مزد سال ۱۴۰۳ و شیوه افزایش حقوق سال ۱۴۰۳ نسبت به سال ۱۴۰۲، سازمان برنامه بودجه کشور برای جلوگیری از رخداد تغییر شغل مهندسان (مفاد بند (۳) این نامه) ضریب افزایشی با عنوان **ضریب تطبیق** حقوق مهندسان یا ضریب جذب تعریف نمایند که سازگاری نسبی با مشاغل مندرج در جدول پیوست شماره دو (۲) این نامه را فراهم آورد.

۴-۲ اقدام میان مدت:

در اقدام میان مدت و در دوران رکود تورمی، لازم است تا پیش از ابلاغ بخشنامه حق الزحمه نظارت سال ۱۴۰۴، برای جلوگیری از رخداد هجرت مهندسان (مفاد بند (۲) این نامه) هماهنگی لازم میان قوای مقننه و مجریه با هماهنگی آن سازمان محترم در وضع قوانین جدید یا اصلاح قوانین موجود و نیز اجرای آن‌ها انجام شود.

۴-۲-۱- تسریع در پرداخت مطالبات مهندسان مشاور توسط دستگاه‌های اجرایی و کارفرمایان

۴-۲-۲- کاهش موقت مالیات حقوق شاغلین در شرکت‌های مهندس مشاور

۴-۲-۳- پرداخت مالیات ارزش افزوده مهندسان مشاور توسط دستگاه‌های اجرایی و کارفرمایان و حذف شرکت‌های مهندس مشاور از چرخه پرداخت مالیات ارزش افزوده

۴-۲-۴- ارائه تسهیلات بانکی کم بهره به شرکت‌های مهندسی مشاور برای ایجاد شرایط بقا و ماندگاری ایشان

۴-۲-۵- حمایت از صدور خدمات فنی و مهندسی مهندسان مشاور و فراهم نمودن شرایط حضور شرکت‌های مهندسان مشاور در بازارهای بین‌المللی

۴-۲-۶- ایجاد زمینه‌های سرمایه‌گذاری برای توسعه زیر ساخت‌ها برای کارآفرینی مهندسان مشاور

۴-۲-۷- عملیاتی کردن فرآیندها بازمهندسی (Re-Engineering) و مهندسی ارزش (Value Engineering) توسط شرکت‌های مهندس مشاور در طرح‌ها و پروژه‌هایی که از مطالعات و طراحی آن‌ها بیش از ۵ سال می‌گذرد.

۴-۲-۸- عملیاتی کردن فرآیند تهیه گزارش‌های توجیه‌پذیری مشارکت توسط مهندسان مشاور برای پروژه‌های نیمه تمام ملی و استانی برای توسعه کاربرد روش مشارکت عمومی و خصوصی (PPP)

جامعه مهندسان مشاور ایران آمادگی دارد تا با مشارکت فعال و موثر با امور مشاوران آن سازمان محترم، نسبت به تدوین شیوه نامه‌ها و عملیاتی نمودن راهکارهای کوتاه و میان مدت پیشنهادی، همکاری نماید. لذا خواهشمند است اوامر مقتضی در این ارتباط، امر به ابلاغ فرمایند.

پیشاپیش از بذل توجه جنابعالی قدردانی و سپاسگزاری می‌شود.

با تجدید احترام

محمدحسن شمشیرساز

رئیس شورای مدیریت

بسمه تعالی

جدول (۱) - فهرست متوسط نرخ حقوق ساعتی مهندسان شاغل در شرکت‌های مهندسی مشاور

ردیف	کشور	نرخ حقوق ساعتی (دلار آمریکا)
۱	آمریکا	۴۳
۲	انگلستان	۳۸
۳	آلمان	۴۱
۴	فرانسه	۳۵
۵	چین	۲۲
۶	قطر	۲۳
۷	پاکستان	۲۵
۸	عمان	۲۳
۹	کویت	۲۳
۱۰	عراق	۸
۱۱	ترکمنستان	۶
۱۲	افغانستان	۲
۱۳	آذربایجان	۱۵
۱۴	عربستان سعودی	۲۳
۱۵	ترکیه	۲۰
۱۶	امارات متحده عربی	۲۱

توجه: نرخ‌های یاد شده بر اساس تحقیق با ابزارهای هوش مصنوعی (AI) مانند Chat Gpt4 و Gemini، بدست آمده است.

جدول (۲) - فهرست حقوق ساعتی برخی مشاغل دیگر در ایران

ردیف	شغل	متوسط نرخ حقوق ساعتی
۱	وکیل	۵،۰۰۰،۰۰۰
۲	روانکاو	۵،۰۰۰،۰۰۰
۳	مدرس خصوصی	۶،۰۰۰،۰۰۰
۴	راننده اسنپ	۱،۸۰۰،۰۰۰

توجه: نرخ‌های یاد شده بر اساس حقوق مشاغل یاد شده در موتورهای جستجو مانند Chrome و نرخ سفرهای درون شهری حدود یک ساعت ۱ اسنپ، بدست آمده است.